

Motion till riksdagen 2009/10:K230

av **Stefan Wikén (s)**

Avvecklande av monarkin

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avveckla monarkin.

Motivering

Sverige är ett av få länder som fortfarande har ett arvkungadöme, vilket innebär att statschefen inte väljs utan föds till sin position. Detta system är i grunden oförenligt med principen om alla människors lika värde. Det är inte rätt att en viss position i samhället är vigd åt enbart en ätt.

Efter andra världskriget har antalet demokratier i världen ökat stort, och de demokratiska principerna är i dag universellt vägledande inom det internationella samfundet. Fundamentet för de demokratiska principerna är alla människors lika värde. Det nuvarande arrangemanget där statschefsämbetet är vikt åt en utvald ätt är oförenligt med principen om alla människors lika värde.

Principen att offentliga ämbeten ska gå i arv är för länge sedan förlegad. För detta finns det en bred samsyn bland folket och bland de politiska partierna i Sverige. En följd av denna övertygelse är att politiska uppdrag och tjänster inom offentlig förvaltning måste stå öppna på lika villkor för alla medborgare.

I Sverige gäller det alla uppdrag och tjänster utom det främsta ämbetet i Sverige – som statschef. Tillsättandet av vår statschef sker i praktiken genom ett genetiskt lotteri. Sveriges främsta ämbete utses vare sig utifrån kompetens eller utifrån förtroende. Dessutom är ämbetsperioden livslång och statschefen oavsättbar. Detta är självklart orimligt och oacceptabelt i en nation som vill vara både modern och demokratisk.

Monarkins nuvarande ställning i grundlagen formades för över trettio år sedan i den s.k. Torekovskompromissen mellan fyra av dagens sju riksdagspartier: Socialdemokraterna, Centern, Moderaterna och Folkpartiet.

Fel! Okänt namn på

En kompromiss som är över trettio år gammal, gjord i en annan tid med andra förutsättningar, är tillräckligt mogen för att i grunden kunna omprövas. En kompromiss som var omodern redan då. Redan 1918 sa Hjalmar Branting i riksdagen: ”Den demokratiska republiken kommer att bli den allmänna och gängse författningen inom de civiliserade staterna, inom de allra flesta länder i Europa och andra världsdelar.”

Regeringsformens inledningsmening är: ”All offentlig makt i Sverige utgår från folket.” Monarkin strider mot denna inledningsmening och är i ett principiellt perspektiv oförenlig med demokrati.

Riksdagen behöver därför ta ett initiativ till att avveckla monarkin. I detta bör självklart ingå hur en bred demokratisk process ska genomföras kring frågan hur Sveriges statschef ska kunna utses på demokratisk grund. En sådan diskussion kan bara gynna en fortsatt demokratisering och modernisering av vår författning och vår nation. Senare bör riksdagen även överväga att ställa frågan under folkets prövning i en folkomröstning.

Stockholm den 29 september 2009

Stefan Wikén (s)